

40. Erat autem Andreas frater Simonis Petri, unus ex duobus qui audierant a Joanne, et secuti fuerant eum.

41. Invenit hic primum fratrem suum Simonem, et dicit ei: Invenimus Messiam. (Quod est interpretatum, Christus.)

42. Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit: Tu es Simon filius Jona: tu vocaberis Cephas (quod interpretatur, Petrus).

CAPIULO XXIII.

Vocacion de Felipe y de Natanael.

S. Juan, I. 43 y siguientes.

XXII.
Vocatio Phi-
lippi et Na-
thanael.

43. In crastinum voluit exire in Galilaeam, et invenit Philippum: et dicit ei Jesus: Sequere me.

44. Erat autem Philippus a Bethsaida, civitate Andrae et Petri.

45. Invenit Philippus Nathanael, et dicit ei: Quem scripsit Moyses in lege, et prophetas, invenimus Jesum filium Joseph a Nazareth.

46. Et dicit ei Nathanael: A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus: Veni, et vide.

47. Vidit Jesus Nathanael venientem ad se, et dicit de eo: Ecce vere Israelita, in quo dolus non est.

48. Dicit ei Nathanael: Unde me nosti? Respondit Jesus, et dixit ei: Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te.

49. Respondit ei Nathanael, et ait: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israel.

50. Respondit Jesus, et dicit ei: Quia dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis: majus his videbis.

51. Et dicit ei: Amen, amen dico vobis: Videbitis caelum apertum, et angelos Dei ascendentes et descendentes supra Filium hominis.

CAPIULO XXIV.

Primer milagro de Jesus en las bodas de Caná.

S. Juan, II. 1.-13.

XXIII.
Primum
Christi mira-
culum in Ca-
na.

1. Et die tertia (1) nuptiae factae sunt in Cana Galilaeae, et erat mater Jesu ibi.

2. Vocatus est autem Jesus, et discipuli ejus ad nuptias.

3. Et deficiente vino, dicit mater Jesu ad eum: Vinum non habent.

4. Et dicit ei Jesus: Quid mihi et tibi est, mulier? nondum venit hora mea.

(1) Mr. Toynard pensó que este tercer día debía contarse desde la misión de los judíos de que hablan los versos 19 y siguientes del cap. I de S. Juan. Porque como la frase del V. 29. *Altera die se* entiendo del día que siguió á la misión, creyó que la del 35. *Altera die iterum*, se refería al mismo día, como lo indica á su parecer la palabra *iterum*. De aquí desajó que la expresión del V. 43 *In crastinum*, significaba el segundo día despues de la misión, concluyendo que la

5. Dicit mater ejus ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite.

6. Erant autem ibi lapideae hydrae sex positae secundum purificationem Judaeorum, capientes singulae metretas binas vel ternas.

7. Dicit eis Jesus: Implete hydras aqua. Et impleverunt eas usque ad summum.

8. Et dicit eis Jesus: Haurite nunc, et ferte architriclino. Et tulerunt.

9. Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam (et non sciebat unde esset, ministri autem sciebant, qui hauserant aquam), vocat sponsum architriclinus.

10. Et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit: et eum inebriati fuerint, tunc id quod deterius est: tu autem servasti bonum vinum usque adhuc.

11. Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilaeae, et manifestavit gloriam suam: et crediderunt in eum discipuli ejus.

12. Post hoc descendit Capharnaum ipse, et mater ejus, et fratres ejus, et discipuli ejus: et ibi manserunt non multis diebus.

13. Et prope erat Pascha Judaeorum, et ascendit Jesus Jerosolymam.

del V 1 del cap. II. *Et die tertia*, debía entenderse del tercero despues de ella. Pero no advirtió que habiéndose de la partida de Jesus para la Galilea en el V. 43. *In crastinum voluit exire in Galilaeam*, se seguiría que habiendo salido de la Judca el día segundo, hubiera llegado en el tercero á Cana de Galilea; lo que no podía verificarse por la distancia de los lugares, pues parece que de uno á otro había tres días de camino; y así comunmente se cuenta este tercer día despues de la partida de Jesus á Galilea.

SEGUNDA PARTE,

QUE COMPRENDE LO QUE PASÓ DESDE LA PASCUA PRIMERA QUE CELEBRÓ JESUS DESPUES DE SU BAUTISMO, HASTA LA SEGUNDA.

CAPIULO PRIMERO.

Primera expulsion de los que vendian en el templo.

S. Juan, II. 13 y siguientes.

13. (.....) PROPE erat Pascha Judaeorum, et ascendit Jesus Jerosolymam.)

14. Et invenit in templo vendentes boves, et oves, et columbas, et numularios sedentes.

15. Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes ejecit de templo, oves quoque et boves, et numulariorum effudit aes, et mensas subvertit.

16. Et his qui columbas vendebant, dixit: Auferte ista hinc, et nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.

17. Recordati sunt vero discipuli ejus, quia scriptum est: Zelus domus tuae comedit me.

18. Responderunt ergo Judaei, et dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis, quia haec facis?

2.^a parte.
Cap. I.
XXIV.
Prima ven-
dentium e-
jectio e tem-
plo.

19. Respondit Jesus, et dixit eis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud.
20. Dixerunt ergo Judaei: Quadraginta et sex annis aedificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitabis illud?
21. Ille autem dicebat de templo corporis sui.
22. Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat, et crederunt Scripturas, et sermone quem dixit Jesus.
23. Cum autem esset Jerosolymis in Pascha, in die festo, multi crederunt in nomine ejus, videntes signa ejus quae faciebat.
24. Ipse autem Jesus non credebatur semetipsum eis, eo quod ipse nosset omnes.
25. Et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipso enim sciebat quid esset in homine.

CAPITULO II.

Conversacion de Jesus con Nicodemus.

S. Juan, III. 1.-21.

XXV.
Colloquium
Christi cum
Nicodemo.

1. ERAT autem homo ex pharisaeis, Nicodemus nomine, princeps Judaeorum.
2. Hic venit ad Jesum nocte, et dixit ei: Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister: nemo enim potest haec signa facere, quae tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.
3. Respondit Jesus, et dixit ei: Amen dico tibi: Nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei.
4. Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo potest homo nasci, cum sit senex? nunquid potest in ventrem matris suae iterato introire, et renasci?
5. Respondit Jesus: Amen, amen dico tibi: Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.
6. Quod natum est ex carne, caro est, et quod natum est ex Spiritu, spiritus est.
7. Non mireris quia dixi tibi: Oportet vos nasci denuo.
8. Spiritus ubi vult, spirat, et vocem ejus audis: sed nescis unde veniat, aut quo vadat: sic est omnis qui natus est ex spiritu.
9. Respondit Nicodemus, et dixit ei: Quomodo possunt haec fieri?
10. Respondit Jesus, et dixit ei: Tu es magister in Israel, et haec ignoras!
11. Amen, amen dico tibi, quia quod scimus, loquimur: et quod vidimus, testamur: et testimonium nostrum non accipitis.
12. Si terrena dixi vobis, et non creditis: quomodo, si dixero vobis caelestia, credetis?
13. Et nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo, Filius hominis, qui est in caelo.
14. Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis:
15. Ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam aeternam.
16. Sic enim Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum da-

- ret: ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam.
17. Non enim misit Deus filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum.
18. Qui credit in eum, non judicatur: qui autem non credit, jam judicatus est, quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei.
19. Hoc est autem judicium: quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem: erant enim eorum mala opera.
20. Omnis enim qui male agit, odit lucem, ut non arguantur opera ejus:
21. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo sunt facta.

CAPITULO III.

Otro testimonio dado á Jesus por S. Juan.

S. Juan, III. 22 y siguientes.

22. Post haec venit Jesus, et discipuli ejus, in terram Judaeam: et illic demorabatur cum eis, et baptizabat.
23. Erat autem et Joannes baptizans in Ennon juxta Salim, quia aquae multae erant illic, et veniebant, et baptizabantur.
24. Nondum enim missus fuerat Joannes in carcerem.
25. Facta est autem questio ex discipulis Joannis cum Judaeis de purificatione.
26. Et venerunt ad Joannem, et dixerunt ei: Rabbi, qui eras tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum.
27. Respondit Joannes, et dixit: Non potest homo accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de caelo.
28. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quod dixerim: Non sum ego Christus, sed quia missus sum ante illum.
29. Qui habet sponsam, sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: hoc ergo gaudium meum impletum est.
30. Illum oportet crescere, me autem minui.
31. Qui desursum est, super omnes est: qui est de terra, terra est, et de terra loquitur: qui de caelo venit, super omnes est:
32. Et quod vidit et audivit, hoc testatur: et testimonium ejus nemo accipit.
33. Qui accepit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est.
34. Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus Spiritum.
35. Pater diligit Filium, et omnia dedit in manu ejus.
36. Qui credit in Filium, habet vitam aeternam: qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum (1).

XXVI.
Aliud Joannis de
Christo testimo-
nium.

(1) Arnoldo y Toynard colocan en este lugar la *prision de S. Juan*, de que habla S. Lucas por anticipacion en el cap. iii. v. 19 y 20, y de la que S. Mateo en el xiv. y S. Marcos en el vi. tratarán por recapitulacion. Yo no podria poner aqui sus textos sin trastornar el orden que me propuse seguir, y por lo mismo no hago mencion del párrafo XXVII de la Harmonia de Calmet copiada de la de Toynard.

XXVII.
Joannis de
caecreratio.

CAPITULO IV.

Conversacion de Jesus con la Samaritana.

S. Juan, IV. 1.-42.

XXVIII.
Colloquium
Christi cum
Samaritana.

1. Ut ergo cognovit Jesus, quia audiverunt pharisaei, quod Jesus plures discipulos facit, et baptizat, quam Joannes:
2. (Quamquam Jesus non baptizaret, sed discipuli ejus),
3. Reliquit Judaeam, et abiit iterum in Galilaeam (1).
4. Oportebat autem eum transire per Samariam.
5. Venit ergo in civitatem Samariae, quae dicitur Sichar, juxta praedium quod dedit Jacob Joseph filio suo.
6. Erat autem ibi fons Jacob: Jesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem: hora erat quasi sexta.
7. Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dicit ei Jesus: Da mihi bibere.
8. (Discipuli enim ejus abierunt in civitatem, ut cibos emerent.)
9. Dicit ergo ei mulier illa Samaritana: Quomodo tu Judaeus cum sis, bibere a me possis, quae sum mulier Samaritana? non enim constituntur Judaei Samaritani.
10. Respondit Jesus, et dixit ei: Si scires donum Dei, et quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere, tu forsitan petisses ab eo, et dedisset tibi aquam vivam.
11. Dicit ei mulier: Domine, neque in quo haurias habes, et puteus altus est: unde ergo habes aquam vivam?
12. Numquid tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, et ipse ex eo bibit, et filii ejus, et pecora ejus?
13. Respondit Jesus, et dixit ei: Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum: qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum.
14. Sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquae salientis in vitam aeternam.
15. Dicit ad eum mulier: Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc haurire.
16. Dicit ei Jesus: Vade, voca virum tuum, et veni huc.
17. Respondit mulier, et dixit: Non habeo virum. Dicit ei Jesus: Bene dixisti: Quia non habeo virum:
18. Quinque enim viros habuisti, et nunc quem habes, non est tuus vir: hoc vere dixisti.
19. Dicit ei mulier: Domine, video quia propheta es tu.
20. Patres nostri in monte hoc adoraverunt: et vos dicitis, quia Jerusalem est locus ubi adorare oportet.
21. Dicit ei Jesus: Mulier, crede mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Jerusalem adorabitur Pater.
22. Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus, quia spiritus ex Judaeeis est.

(1) Mr. Arnoldo aplica á estas palabras *abiit in Galileam*, una parte de los textos de S. Mateo cap. iv V 12 y de S. Marcos cap. V. 14, que reservo integros para el capítulo siguiente, en donde S. Juan refiere al V 43, dicha frase á la cual, aplico el texto del cap. iv de S. Lucas V 14, como lo hizo también Mr. Arnoldo.

S. Juan, IV.

23. Sed venit hora, et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate: nam et Pater tales quaerit, qui adorent eum.
24. Spiritus est Deus, et eos qui adorant eum, in spiritu et veritate oportet adorare.
25. Dicit ei mulier: Scio quia Messias venit (qui dicitur Christus): cum ergo venerit ille, nobis annuntiabit omnia.
26. Dicit ei Jesus: Ego sum, qui loquor tecum.
27. Et continuo venerunt discipuli ejus, et mirabantur, quia cum muliere loquebatur: nemo tamen dixit: Quid quaeris? aut quid loqueris cum ea?
28. Reliquit ergo hydriam suam mulier, et abiit in civitatem, et dicit illis hominibus:
29. Venite, et videte hominem qui dixit mihi omnia quaecumque feci: Numquid ipse est Christus?
30. Exierunt ergo de civitate, et veniebant ad eum.
31. Interea rogabant eum discipuli, dicentes: Rabbi, manduca.
32. Ille autem dicit eis: Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis.
33. Dicebant ergo discipuli ad invicem: Numquid aliquid attulit ei manducare?
34. Dicit eis Jesus: Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus qui misit me, ut perficiam opus ejus.
35. Nonne vos dicitis, quod adhuc quatuor menses sunt, et messis venit? Ecce dico vobis: Levate oculos vestros, et videte regiones, quia albae sunt jam ad messem.
36. Et qui metit, mercedem accipit, et congregat fructum in vitam aeternam: ut et qui seminat, simul gaudeat, et qui metit.
37. In hoc enim est verbum verum, quia alius est qui seminat, et alius est qui metit.
38. Ego misi vos metere quod vos non laborastis: alii laboraverunt, et vos in labore eorum introistis.
39. Ex civitate autem illa multi crederunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis: Quia dixit mihi omnia quaecumque feci.
40. Cum venissent ergo ad illum Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret: et mansit ibi duos dies.
41. Et multo plures crederunt in eum propter sermonem ejus.
42. Et mulier dicebant: Quia jam non propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audivimus, et scimus quia hic est vere Salvator mundi.

CAPITULO V.

Predicacion de Jesus en Galilea.

S. Mateo. IV. 12.	S. Marcos. I. 14.	S. Lucas. IV. 14.	S. Juan, IV. 43.
17.	et 15.	32.	45.

XXIX.
Christi predi-
cacio in
Galilea.

12. Cum autem audisset Jesus quod Joannes traditus esset, recessit in Galilaeam,	14. Postquam autem traditus esset Joannes, venit Jesus in Galilaeam,	14. Et regressus est Jesus in virtute Spiritus in Galilaeam, et fama	43. Post duos autem dies, exiit inde, et abiit in Galilaeam.

S. Mateo, IV.
Galilaeam.
Continúa en el fin de este capítulo.

S. Marcos, I.
15. Et dicens: Quomiam imple-

S. Lucas, IV.
15. Et ipse docebat in synagogis eorum, et magnificabatur ab omnibus.

S. Juan, IV.
44. Ipse enim Jesus testimonium perhibuit, quia propheta in sua patria honorum non habet (3):

16. Et venit Nazareth ubi erat nutritus, et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagoga, et surrexit legere.

16. Et venit Nazareth ubi erat nutritus, et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagoga, et surrexit legere.

16. Et venit Nazareth ubi erat nutritus, et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagoga, et surrexit legere.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

17. Et traditus est illi liber Isaiae prophetae: et ut revolvit librum, inventi locum ubi scriptum erat:

17. Et traditus est illi liber Isaiae prophetae: et ut revolvit librum, inventi locum ubi scriptum erat:

17. Et traditus est illi liber Isaiae prophetae: et ut revolvit librum, inventi locum ubi scriptum erat:

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

18. Spiritus Domini super me: propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misi me, sanare contritos corde,

18. Spiritus Domini super me: propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misi me, sanare contritos corde,

18. Spiritus Domini super me: propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misi me, sanare contritos corde,

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

19. Praedicare captivis remissionem, et caecis visum, dimittere contructos in remissionem, praedicare annum Domini acceptum, et diem retributionis.

19. Praedicare captivis remissionem, et caecis visum, dimittere contructos in remissionem, praedicare annum Domini acceptum, et diem retributionis.

19. Praedicare captivis remissionem, et caecis visum, dimittere contructos in remissionem, praedicare annum Domini acceptum, et diem retributionis.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

20. Et cum plicisset librum reddidit ministro, et sedit: et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum.

20. Et cum plicisset librum reddidit ministro, et sedit: et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum.

20. Et cum plicisset librum reddidit ministro, et sedit: et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

21. Coepit autem dicere ad illos: Quia hodie impleta est haec scriptura in auribus vestris.

21. Coepit autem dicere ad illos: Quia hodie impleta est haec scriptura in auribus vestris.

21. Coepit autem dicere ad illos: Quia hodie impleta est haec scriptura in auribus vestris.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

22. Et omnes testimonium illi dabant, et mirabantur in verbis gratiae, quae procedebant de ore ipsius, et dicebant: Nonne hic est filius Joseph?

22. Et omnes testimonium illi dabant, et mirabantur in verbis gratiae, quae procedebant de ore ipsius, et dicebant: Nonne hic est filius Joseph?

22. Et omnes testimonium illi dabant, et mirabantur in verbis gratiae, quae procedebant de ore ipsius, et dicebant: Nonne hic est filius Joseph?

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

23. Et ait illis: Utique dicetis mihi hanc similitudinem: Medice, cura te ipsum: quanta audivimus facta in Capharnaum, fac et hic in patria tua.

23. Et ait illis: Utique dicetis mihi hanc similitudinem: Medice, cura te ipsum: quanta audivimus facta in Capharnaum, fac et hic in patria tua.

23. Et ait illis: Utique dicetis mihi hanc similitudinem: Medice, cura te ipsum: quanta audivimus facta in Capharnaum, fac et hic in patria tua.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

24. Ait autem: Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua.

24. Ait autem: Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua.

24. Ait autem: Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

25. In veritate dico vobis: Multae viduae erant in diebus Eliae in Israel, quando clausum est caelum annis tribus, et mensibus sex: cum facta esset fames magna in omni terra.

25. In veritate dico vobis: Multae viduae erant in diebus Eliae in Israel, quando clausum est caelum annis tribus, et mensibus sex: cum facta esset fames magna in omni terra.

25. In veritate dico vobis: Multae viduae erant in diebus Eliae in Israel, quando clausum est caelum annis tribus, et mensibus sex: cum facta esset fames magna in omni terra.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

26. Et ad nullam illarum missus est Elias nisi in Sarepta Sidoniae ad mulierem viduam.

26. Et ad nullam illarum missus est Elias nisi in Sarepta Sidoniae ad mulierem viduam.

26. Et ad nullam illarum missus est Elias nisi in Sarepta Sidoniae ad mulierem viduam.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

27. Et multi leprosi erant in Israel sub Elisaeo propheta: et nemo eorum mundatus est nisi Naaman Syrus.

27. Et multi leprosi erant in Israel sub Elisaeo propheta: et nemo eorum mundatus est nisi Naaman Syrus.

27. Et multi leprosi erant in Israel sub Elisaeo propheta: et nemo eorum mundatus est nisi Naaman Syrus.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

28. Et repleti sunt omnes in synagoga ira, haec audientes.

28. Et repleti sunt omnes in synagoga ira, haec audientes.

28. Et repleti sunt omnes in synagoga ira, haec audientes.

45. Cum ergo venisset in Galilaeam, exceperunt eum Galilaei, cum vidissent quae fecerat Jerusalem in die festo: et ipsi enim venerant ad diem festum.

[1] Mr. Arnoldo supone que debe entenderse de Nazaret lo que Jesucristo dice en este lugar de su patria. Pero S. Juan no ha hablado de Nazaret, y estando esta ciudad en Galilea, Jesus no se alejaba de ella yendo á Galilea; y así partió para dejar la Judea, como dice S. Juan en el v. 3: Reliquit Judaeam, et abiit iterum in Galilaeam. Ademas, el evangelista continúa aquí su discurso interrumpido por la relación del suceso de la Samaritana, y dice: abiit in Galilaeam. Ipse enim Jesus, etc. Luego Jesus aplicaba á la Judea lo que despues dijo de Nazaret, de que ningún profeta era honrado en su patria. Jesucristo como hijo de David traía su origen de la tribu de Judá y de la ciudad de Belen en Judea; era por tanto la Judea su verdadera patria, y este es el sentido mas natural que puede tener el discurso de S. Juan. Queriendo conciliar los textos de los evangelistas, suelen algunos separarse del sentido de sus expresiones.

S. Lucas, IV.

29. Et surrexerunt, et ejecerunt illum extra civitatem: et duxerunt illum usque ad supercilium montis super quem civitas illorum erat aedificata, ut praecipitarent eum.

30. Ipse autem transiens per medium illorum, ibat.

S. Mateo, IV.

S. Lucas.

13. Et relicta civitate Nazareth (1), venit et habitavit in Capharnaum maritima, in finibus Zabulon et Nephthalim:

31. Et descendit in Capharnaum civitatem Galilaeae, ibique docebat illos sabbatis.

14. Ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam:

Continúa en el capítulo IX.

15. Terra Zabulon et terra Nephthalim, via maris trans Jordanem, Galilaea gentium,

16. Populus qui sedebat in tenebris, vidit lucem magnam: et sedentibus in regione umbrac mortis, lux orta est eis.

17. Exinde coepit Jesus praedicare, et dicere: Poenitentiam agite: appropinquavit enim regnum coelorum.

Continúa en el capítulo VII.

(1) Mr. Arnoldo confunde la primera predicacion de Jesus en Nazaret, referida por S. Lucas en el texto del capítulo iv. que se acaba de leer, con la segunda de que hablan S. Mateo en el capítulo xiii. y S. Marcos en el vi. Mas se encuentra muy embarazado con esta expresion de S. Mateo, relicta civitate Nazareth, que se explica con mucha naturalidad, comparándola con el texto de S. Lucas, segun el cual, dejando realmente Jesus á Nazaret, llegó á Cafarnaum: relicta civitate Nazareth; en voz de que en el sentir de Arnoldo, ni entró su Nazaret ni salió de ella, sino la abandonó: relicta, hoc est, neglecta, que es cosa muy diferente. Asi como queriendo conciliar á los evangelistas, suelo uno á veces apartarse del sentido natural de sus expresiones. Mr. Arnoldo refiere la continuacion de este y los cuatro siguientes al cap. ix. pidiendo el orden del texto que se colocan aqui.

CAPITULO VI.

Hijo de un hombre distinguido curado por Jesus en Galilea.

S. Juan, IV. 46 y siguientes.

46. Venit ergo iterum in Cana Galilaeae, ubi fecit aquam vinum: et erat quidam regulus, cujus filius infirmabatur Capharnaum.

47. Hic eum audisset quia Jesus adveniret a Judaea in Galilaeam, abiit ad eum, et rogabat eum, ut descenderet, et sanaret filium ejus: incipiebat enim mori.

48. Dixit ergo Jesus ad eum: Nisi signa et prodigia videritis, non creditis.

49. Dicit ad eum regulus: Domine, descende priusquam moriatur filius meus.

50. Dicit ei Jesus: Vale, filius tuus vivit. Credit homo sermoni quem dixit ei Jesus, et ibat.

XXX.
Filius reguli
a Chris o sa-
natus in Ga-
lilaea.

51. Jam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, et nuntiaverunt dicentes quia filius ejus viveret.

52. Interrogabat ergo horam ab eis, in qua melius habuerit. Et dixerunt ei: Quia heri, hora septima, reliquit eum febris.

53. Cognovit ergo pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Jesus: Filius tuus vivit: et credidit ipse et domus ejus tota.

54. Hoc iterum secundum signum fecit Jesus, cum venisset a Judaea, in Galilaeam.

Continúa en el capítulo primero de la tercera parte.

CAPITULO VII.

Segunda vocacion de S. Pedro y S. Andrés.

S. Mateo, IV. 18.-20.

S. Marcos, I. 16.-18.

XXXI.
Secunda Petri et Andree vocatio.

18. AMBULANS autem Jesus juxta mare Galilaeae, vidit duos fratres, Simonem, qui vocatur Petrus, et Andream fratrem ejus, mittentes retia in mare (erant enim piscatores).

19. Et ait illis: Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum.

20. At illi continuo, relictis retibus, secuti sunt eum (1).

16. Et praeteriens (Jesus) secus mare Galilaeae, vidit Simonem et Andream fratrem ejus, mittentes retia in mare (erant enim piscatores).

17. Et dixit eis Jesus: Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum.

18. Et protinus relictis retibus, secuti sunt eum (1).

(1) Mr. Arnoldo confunde esta segunda vocacion de S. Pedro, referida por S. Mateo y S. Marcos, con el hecho de la pesca de que mucho despues hablará S. Lucas. Yo sigo aqui el orden del texto.

CAPITULO VIII.

Primera vocacion de Santiago y Juan, hijos del Zebedeo.

S. Mateo IV. 21. et 22.

S. Marcos, I. 19. et 20.

XXXII.
Prima Jacobi et Joannis vocatio.

21. Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedaei, et Joannem Joannem fratrem ejus, in navi cum fratre ejus, et ipsos componentes Zebedaeo patre eorum, reficientes retia sua: et vocavit eos.

22. Illi autem statim, relictis retibus et patre, secuti sunt eum (1).

Continúa en el capítulo IX.

19. Et progressus inde pusillum, vidit Jacobum Zebedaei, et Joannem fratrem ejus, in navi cum fratre suo Zebedaeo in navi cum retia in navi:

20. Et statim vocavit illos. Et relictis patre suo Zebedaeo in navi cum mercenariis, secuti sunt eum (1).

Continúa en el capítulo siguiente.

(1) Mr. Arnoldo confunde esta primera vocacion referida por S. Mateo y S. Marcos, con la segunda de que hablará despues S. Lucas. Yo sigo el orden del texto.

CAPITULO IX.

Curacion de un endemoniado en Cafarnaum

S. Marcos, I. 21.-28.

S. Lucas, IV. 31.-37.

21. Er ingrediuntur Capharnaum: et statim sabbatis ingressus in synagogam, docebat eos (1).

22. Et stupebant super doctrina ejus: erat enim docens eos, quasi potestatem habens, et non sicut scribae.

23. Et erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo, et exclamavit.

24. Dicens: Quid nobis et tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio qui (2) sis, Sanctus Dei.

25. Et comminatus est ei Jesus dicens: Obmutescce, et exi ab eo.

26. Et discerpens eum spiritus immundus, et exclamans voce magna, exiit ab eo.

27. Et mirati sunt omnes, ita ut conquirerent inter se dicentes: Quidnam est hoc? quanam doctrina haec nova? quia in potestate etiam spiritibus immundis imperat, et obediunt ei.

28. Et processit rumor ejus statim in omnem regionem Galilaeae.

(21. Er descendit in Capharnaum civitatem Galilaeae, ibique docebat illos sabbatis (1).)

32. Et stupebant in doctrina ejus, quia in potestate erat sermo ipsius.

33. Et in synagoga erat homo habens daemonium immundum, et exclamavit voce magna,

34. Dicens: Sine: quid nobis et tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis, Sanctus Dei.

35. Et increpavit illum Jesus, dicens: Obmutescce, et exi ab eo. Et cum projecisset illum daemonium in medium, exiit ab illo, nihilque illum nocuit.

36. Et factus est pavor in omnibus, et colloquebantur ad invicem, dicentes: Quod est hoc verbum, quia in potestate et virtute imperat immundis spiritibus, et exeunt?

37. Et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis.

XXXIII.
Daemoneus sanatus in Capharnaum.

(1) Mr. Arnoldo pone aqui el texto de S. Mateo desde el v. 13. hasta el 16 del esp. iv. que hemos visto antes en el cap. v. El texto de S. Marcos nos obliga a recordar aqui el v. 31. de S. Lucas; mas el encadenamiento del texto de S. Mateo exige que los versos desde el 13. hasta el 17. queden en el lugar en que se han colocado.

(2) Es evidente que tanto en S. Marcos como en S. Lucas pide el sentido se ponga el relativo quis, que se halla en ambos textos en el griego.

CAPITULO X.

Curacion de la suegra de S. Pedro y de otros enfermos.

S. Mateo, VIII. 14.-17.

S. Marcos, I. 29.-34.

S. Lucas, IV. 38.-41.

XXXIV.
Socrus Simeonis sanata, et alii mali.

14. Er cum venisset Jesus in domum Petri, vidit socrum ejus jacentem, et febricitantem.

29. Er protinus egredientes de synagoga, venerunt in domum Simonis et Andree, cum Jacobo et Joanne.

38. SURGENS autem Jesus de synagoga, introivit in domum Simonis: socrus autem Simonis tenebatur magnis febri-

ejus, et dimisit eam febris, et surrexit, et ministrabat eis.

16. Vespere autem facto, obtulerunt ei multos daemonia habentes: et eiciebat spiritus verbo, et omnes male habentes curavit.

17. Ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam, dicentem: Ipse infirmitates nostras accepit, et aggregationes nostras portavit (1).

Continúa en el cap. XIX de la III.^a parte.

30. Decumbebat autem soecus Simonis febricitans: et statim dicunt ei de illa.

31. Et accedens eleuavit eam, apprehensa manu ejus: et continuo dimisit eam febris, et ministrabat eis.

32. Vespere autem facto, cum occidisset sol, afferebant ad eum omnes male habentes, et daemonia habentes:

33. Et erat omnis ciuitas congregata ad ianuam.

34. Et curavit multos, qui vexabantur variis languoribus, et daemonia multa eiciebat, et non sinebat ea loqui quoniam sciebant eum (1).

bus, et rogauerunt illum pro ea.

39. Et stans super illam imperavit febrim, et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis.

40. Cum autem sol occidisset, omnes qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens, curabat eos.

41. Exhibant autem daemonia a multis, clamantia et dicentia: Quia tu es Filius Dei. Et increpatus non sinebat ea loqui quia sciebant ipsum esse Christum (1).

(1) El enlace y paralelo de los textos de S. Marcos y S. Lucas nos precisan á colocar aqui el del cap. VIII de S. Mateo, en que se refiere el mismo hecho, acaso por recapitulacion, con motivo de otro milagro obrado en el mismo lugar en el criado de un centurion, del cual habla tambien S. Lucas.

CAPITULO XI.

Jesus se retira al desierto, y recorre despues la Galilea.

S. Marcos, I. 35.-39.

XXXV.
Secedit
Christus in
desertum:
peragrat
Galilaeam.

35. Er diluculo valde surgens, egressus abiit in desertum locum, ibique orabat.

36. Et prosectus est eum Simon, et qui cum illo erant.

37. Et cum inuissent eum, dixerunt ei: Quia omnes quaerunt te.

38. Et ait illis: Eamus in proximos vicos et ciuitates, ut ibi praedicem: ad hoc enim ueni.

S. Mateo, IV.

29. Et circuibat Jesus totam Galilaeam, docens in synagogis eorum, et in synagogis eorum, et praedicans Evangelium regni: et sanans omnem

S. Lucas, IV. 42 y siguientes.

42. FACTA autem die, egressus abiit in desertum locum, et turbas requirebat eum, et uenerunt usque ad ipsum: et detinebant illum, ne discederet ab eis.

43. Quibus ille ait: Quia et aliis ciuitatibus oportet me euangelizare regnum Dei, quia ideo missus sum.

S. Marcos, I.

39. Et erat praedicans in synagogis eorum, et in omni Galilaea, et daemonia eiciens.

Continúa en el cap. XIII.

S. Lucas, IV.

44. Et erat praedicans in synagogis Galilaeae. *Continúa en el cap. I. siguiente.*

S. Mateo, IV.

languorem, et omnem infirmitatem in populo.

24. Et abiit opinio ejus in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male habentes, variis languoribus et tormentis comprehensos, et qui daemonia habebant, et lunaticos, et paralyticos, et curauit eos.

25. Et secutae sunt eum turbae multae de Galilaea et Decapoli, et de Jerosolymis, et de Judaea, et de trans Jordanem (1).

Continúa en el cap. V de la III.^a parte.

(1) Mr. Arnoldo coloca estos tres VV de S. Mateo, inmediatamente antes de la eleccion de los doce apóstoles y del sermón del monte; y nosotros los conservamos en este lugar, precisados por el enlace y el paralelo de los textos de S. Marcos y S. Lucas. Mr. Arnoldo se aparta despues del orden indicado por ambos Evangelistas de tal manera, que ademas de no ser posible señalar las diferencias que resultan entre sus concordancias y la nuestra, para hacerlo seria necesario detenerse á cada paso; en adelante descuidáremos de las diferencias que pertenecen al orden de los sucesos, y señalarémos las que únicamente tocan al paralelo de los textos.

CAPITULO XII.

Pesca milagrosa, y segunda vocacion de Santiago y de S. Juan.

S. Lucas, V. 1.-11.

1. FACTUM est cum turbae irruerent in eum, ut audirent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genesareth.

2. Et uidit duas nauas stantes secus stagnum: piscatores autem descendierunt, et lavabant retia.

3. Ascendens autem in unam nauim, quae erat Simonis, rogauit eum a terra reducere pusillum: et sedens decebat de nauicula turbas.

4. Ut cessauit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, et laxate retia uestra in capturam.

5. Et respondens Simon, dixit illi: Praeceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in uerbo autem tuo laxabo rete.

6. Et cum hoc fecissent, concluderunt piscium multitudinem copiosam: rumpebatur autem rete eorum.

7. Et annuerunt sociis, qui erant in alia naui, ut uenirent et adiuuarent eos: et uenerunt, et impleverunt ambas nauiculas, ita ut pene mergerentur.

8. Quod cum uideret Simon Petrus, procidit ad genua Jesu, dicens: Exi a me, quia homo peccator sum, Domine.

9. Stupor enim circumdederat eum, et omnes qui cum illo erant, in captura piscium, quam ceperant.

10. Similiter autem Jacobum et Joannem filios Zebedaei, qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem Jesus: Noli timere, ex hoc jam homines eris capiens.

11. Et subduetus ad terram nauibus, relictis omnibus secuti sunt eum (1).

(1) Mr. Arnoldo une esta vocacion de los apóstoles Santiago y S. Juan que menciona S. Lucas, con la que han referido antes S. Mateo y S. Marcos. Yo sigo el orden del texto por el cual consta que aquella de que habla S. Marcos, es anterior á la curacion de la suegra de S. Pedro, y que esta es posterior.

XXXVI.
Miraculosa
piscatio: secunda
Jacobi et Joannis
uocatio.

CAPITULO XIII.

Curacion de un leproso.

S. Marcos, I. 40. y siguientes.

S. Lucas, V. 12.-16.

XXXVII.
Leprosi man-
datio.

40. Et venit ad eum leprosus de-
precans eum, et genuflexo dixit ei:
Si vis, potes me mundare.

41. Jesus autem misertus ejus,
extendit manum suam, et tangens
eum, ait illi: Volo, mundare.

42. Et cum dixisset, statim dis-
cessit ab eo lepra, et mundatus est.

43. Et comminatus est ei, sta-
timque ejecit illum,

44. Et dicit ei: Vide nemini di-
xeris: sed vade, ostende te principi
sacerdotum, et offer pro emunda-
tione tua, quae praecepit Moyses in
testimonium illis (1).

45. At ille egressus coepit prae-
dicare, et diffamare sermonem, ita
ut jam non posset manifeste introiri
in civitatem, sed foris in desertis lo-
cis esset, et conveniebant ad eum
undique.

12. Et factum est, cum esset in
una civitatum, et ecce vir plenus le-
pra: et videns Jesum, et proci dens in
faciem, rogavit eum, dicens: Domi-
ne, si vis, potes me mundare.

13. Et extendens manum, tetigit
eum, dicens: Volo, mundare. Et confes-
timum lepra discessit ab illo.

14. Et ipse praecepit illi, ut ne-
mini diceret: sed, vade, ostende te
sacerdoti, et offer pro emundatione
tua, sicut praecepit Moyses, in testi-
monium illis (1).

15. Perambulabat autem magis
sermo de illo: et conveniebant tur-
bae multae ut audirent, et curaren-
tur ab infirmitatibus suis.

16. Ipse autem secedebat in de-
sertum, et orabat.

(1) Mr. Arnoldo confunde la curacion del leproso referida por S. Marcos y S. Lucas, con la del otro de que habla despues S. Mateo; mas yo sigo el texto segun el cual la curacion del primero fue antes del sermone de Jesus en el monte, y la del segundo despues de el. En el texto griego de S. Marcos se lee, sacerdoti le mismo que en el de S. Lucas.

CAPITULO XIV.

Curacion de un paralytico.

S. Mateo, IX. 1.-8.

S. Marcos, II. 1.-12.

S. Lucas, V. 17.-26.

XXXVIII.
Paralytici sa-
natio.

1. Er ascendens (Jesu-
sus) in naviculam trans-
fretavit, et venit in ci-
vitatem suam.

2. Et ecce offerebant
ei paralyticum jacentem
in lecto: et videns Jesus
fidem illorum, dixit pa-
ralytico: Confide, filii,
remittuntur tibi peccata
tua.

1. Er iterum intravit
Capharnaum post dies:
2. Et auditum est quod
in domo esset, et conve-
nerunt multi, ita ut non
caperet, neque ad janu-
am: et loquebatur eis
verbum.

3. Et venegunt ad eum
ferentes paralyticum, qui
a quatuor portabatur.

17. Et factum est in
una dierum, et ipse se-
debat docens: et erant
pharisaei sedentes, et le-
gis doctores, qui vene-
rant ex omni castello
Galilaeae, et Judaeae,
et Jerusalem: et virtus
Domini erat ad sanan-
dum eos.

18. Et ecce viri por-

S. Mateo, IX.

S. Marcos, II.

S. Lucas, V.

8. Et ecce quidam de
scribis dixerunt intra se:
Hic blasphemat.

4. Et cum vidisset Je-
sus cogitationes eorum,
dixit: Ut quid cogitatis
maia in cordibus vestris?

5. Quid est facilius di-
cere, Dimittuntur tibi
peccata tua; an dicere,
Surge, et ambula?

6. Ut autem sciat
quia Filius hominis ha-
bet potestatem in terra
dimittendi peccata, tunc
ait paralytico: Surge,
tolle lectum tuum, et
vade in domum tuam.

7. Et surrexit, et abiit
in domum suam.

8. Videntes autem tur-
bae timerunt, et glo-
rificaverunt Deum, qui
dedit potestatem talem
hominibus (1).

Continúa en el capítu-
lo siguiente.

9. Quid est facilius dicere pa-
ralytico, Dimittuntur tibi peccata, an
dicere, Surge, tolle grabatum tuum,
et ambula?

10. Ut autem sciat
quia Filius hominis ha-
bet potestatem in terra
dimittendi peccata, (ait paralytico)
Tibi dico, Surge, tolle lectum tuum,
et vade in domum tuam.

11. Tibi dico: Surge, tolle gra-
batum tuum, et vade in domum tuam.

12. Et statim surrexit ille: et
sublato grabato, abiit eorum omni-
bus, ita ut mirarentur omnes, et ho-
nificarent Deum, dicentes: Quia
nunquam sic vidimus.

4. Et cum vidisset
offerre eum illi prae tur-
ba, nudaverunt tectum
ubi erat: et patefacien-
tes submiserunt graba-
tum in quo paralyticus
jacebat.

5. Cum autem vidisset
Jesus fidem illorum, ait
paralytico: Filii, dimit-
tuntur tibi peccata tua.

6. Erant autem illic
quidam de scribis seden-
tes, et cogitantes in cor-
dibus suis:

7. Quid hic sic loqui-
tur? blasphemat: quis po-
test dimittere peccata,
nisi solus Deus?

8. Quo statim cognito,
Jesus, spiritu suo, quia
sic cogitarent intra se,
dicit illis: Quid ista co-
gitatis in cordibus ve-
stris?

9. Quid est facilius dicere pa-
ralytico, Dimittuntur tibi peccata, an
dicere, Surge, tolle grabatum tuum,
et ambula?

10. Ut autem sciat
quia Filius hominis ha-
bet potestatem in terra
dimittendi peccata, (ait paralytico)
Tibi dico, Surge, tolle lectum tuum,
et vade in domum tuam.

11. Tibi dico: Surge, tolle gra-
batum tuum, et vade in domum tuam.

12. Et statim surrexit ille: et
sublato grabato, abiit eorum omni-
bus, ita ut mirarentur omnes, et ho-
nificarent Deum.

13. Et stupor apprehendit omnes,
et magnificabant Deum: et repleti
sunt timore, dicentes: Quia vidimus
mirabilia hodie.

(1) La continuacion del texto de S. Marcos y de S. Lucas nos ha obligado á traer aqui este fragmento del cap. IX. de S. Mateo, en el que comienza la mutacion que debe atribuirse á una equivocacion de los copistas. Mr. Arnoldo coloca despues esta hecho, sin atender á la conformidad en los textos de S. Marcos y de S. Lucas, que unánimes le refieren en este lugar. Las diferencias que en adelante se noten entre nuestra concordancia y la del citado autor, dimanar de que nosotros seguimos el orden indicado por los textos de S. Marcos y de S. Lucas.

CAPITULO XV.

Vocacion de S. Mateo.

XXXIX.
Matthaei vo-
catio.

S. Mateo, IX. 9.-13.

9. Er cum transiret in-
de Jesus, vidit hominem
sedentem in telonio,
Matthaeum nomine, et
ait illi: Sequere me. Et
surgens secutus est eum.

10. Et factum est, di-
scumbente eo in domo,
ecce multi publicani et
peccatores venientes, di-
scumbabant cum Jesu et
discipulis ejus.

11. Et videntes phari-
saei, dicebant discipulis
ejus: Quare cum publi-
canis et peccatoribus
manducat magister ves-
te?

12. At Jesus audiens,
ait: Non est opus valen-
tibus medicus, sed male
habentibus.

13. Euntes autem, di-
scite quid est: Miseri-
cordiam volo, et non sa-
crificium. Non enim ve-
ni vocare justos, sed
peccatores (1).

S. Marcos, II. 13.-17.

13. Er egressus est
et vidit publicanum no-
mine Levi, sedentem ad
telonium, et ait illi: Se-
quere me.

14. Et cum praeteri-
ret, vidit Levi Alphaei
sedentem ad telonium,
et ait illi: Sequere me.
Et surgens secutus est
eum.

15. Et factum est, cum
accumberet in domo il-
lius, multi publicani et
peccatores simul discumbabant cum Jesu,
et discipulis ejus: erant
enim multi, qui et se-
quebantur eum.

16. Et scribae et phari-
saei videntes quia man-
ducaret cum publicanis
et peccatoribus, dice-
bant discipulis ejus:
Quare cum publicanis
et peccatoribus mandu-
cat et bibit magister ve-
ster?

17. Hoc audito, Jesus
ait illis: Non necesse ha-
bent sani medico, sed
qui male habent: non
enim veni vocare justos,
sed peccatores (1).

S. Lucas, V. 27.-32.

27. Er post haec exiit,
et vidit publicanum no-
mine Levi, sedentem ad
telonium, et ait illi: Se-
quere me.

28. Et relictis omni-
bus, surgens secutus est
eum.

29. Et fecit ei convi-
vium magnum Levi in
domo sua: et erat turba
multa publicanorum, et
aliorum qui cum illis
erant discumbentes.

30. Et murmurabant
pharisaei et scribae eo-
rum, dicentes ad disci-
pulos ejus: Quare cum
publicanis et peccatori-
bus manducatis et bibi-
tis?

31. Et respondens Je-
sus, dixit ad illos: Non
egredietur qui sani sunt
medico, sed qui male ha-
bent.

32. Non veni vocare
justos, sed peccatores
ad poenitentiam (1).

(1) En los ejemplares griegos están las palabras *ad poenitentiam* en los textos de S. Mateo, S. Marcos y S. Lucas.

CAPITULO XVI.

Pregunta sobre el ayuno, y respuesta de Jesucristo.

S. Mateo, IX. 14.-17.

14. Tunc accesserunt
ad eum discipuli Joan-
nis, dicentes: Quare nos
et pharisaei, jejunamus
et dicunt illi: Quare di-
scipuli Joannis et phari-
saeorum jejunant: tui au-
tem discipuli non jeju-
nant (1)?

15. Et ait illis Jesus:
Numquid possunt filii
sponsi lugere quamdiu
cum illis est sponsus?
Venient autem dies cum
auferetur ab eis sponsus,
et jejunabunt.

16. Nemo autem immit-
tit commissuram panni
rudi in vestimentum ve-
tus: tollit enim plenitu-
dinem ejus a vestimen-
to, et pejor scissura fit.

17. Neque mittunt vi-
num novum in utres ve-
tos: alioquin rumpun-
tur utres, et vinum ef-
funditur, et utres pe-
reunt: sed vinum novum
in utres novos mittunt,
et ambo conservantur.

18. Et nemo mittit vi-
num novum in utres ve-
tos: alioquin dirumpet
vinum novum utres, et
vinum utres, et vinum
effundetur, et utres pe-
reunt: sed vinum novum
in utres novos mitti debet.

19. Et ait illis Je-
sus: Numquid possunt
filii nuptiarum quamdiu
sponsus cum illis est,
jejunare? Quanto tem-
pore habent secum spon-
sum, non possunt jeju-
nare.

20. Venient autem
dies, cum auferetur ab
eis sponsus, et tunc je-
junabunt in illis diebus.

21. Nemo assumentum
panni rudi assuit vesti-
mento veteri: alioquin
auferit supplementum
novum a veteri, et ma-
jor scissura fit.

22. Et nemo mittit vi-
num novum in utres ve-
tos: alioquin dirumpet
vinum novum utres, et
vinum utres, et vinum
effundetur, et utres pe-
reunt: sed vinum novum
in utres novos mitti debet.

23. Et ait illis Je-
sus: Numquid possunt
filii nuptiarum quamdiu
sponsus cum illis est,
jejunare? Quanto tem-
pore habent secum spon-
sum, non possunt jeju-
nare.

24. Venient autem
dies, cum auferetur ab
eis sponsus, et tunc je-
junabunt in illis diebus.

25. Nemo assumentum
panni rudi assuit vesti-
mento veteri: alioquin
auferit supplementum
novum a veteri, et ma-
jor scissura fit.

26. Et nemo mittit vi-
num novum in utres ve-
tos: alioquin dirumpet
vinum novum utres, et
vinum utres, et vinum
effundetur, et utres pe-
reunt: sed vinum novum
in utres novos mitti debet.

S. Marcos, II. 18.-22.

18. Er erant discipu-
li Joannis et pharisaei
jejunantes, et veniunt
et dicunt illi: Quare di-
scipuli Joannis et phari-
saeorum jejunant: tui au-
tem discipuli non jeju-
nant (1)?

19. Et ait illis Je-
sus: Numquid possunt
filii nuptiarum quamdiu
sponsus cum illis est,
jejunare? Quanto tem-
pore habent secum spon-
sum, non possunt jeju-
nare.

20. Venient autem
dies, cum auferetur ab
eis sponsus, et tunc je-
junabunt in illis diebus.

21. Nemo assumentum
panni rudi assuit vesti-
mento veteri: alioquin
auferit supplementum
novum a veteri, et ma-
jor scissura fit.

22. Et nemo mittit vi-
num novum in utres ve-
tos: alioquin dirumpet
vinum novum utres, et
vinum utres, et vinum
effundetur, et utres pe-
reunt: sed vinum novum
in utres novos mitti debet.

23. Et ait illis Je-
sus: Numquid possunt
filii nuptiarum quamdiu
sponsus cum illis est,
jejunare? Quanto tem-
pore habent secum spon-
sum, non possunt jeju-
nare.

24. Venient autem
dies, cum auferetur ab
eis sponsus, et tunc je-
junabunt in illis diebus.

25. Nemo assumentum
panni rudi assuit vesti-
mento veteri: alioquin
auferit supplementum
novum a veteri, et ma-
jor scissura fit.

26. Et nemo mittit vi-
num novum in utres ve-
tos: alioquin dirumpet
vinum novum utres, et
vinum utres, et vinum
effundetur, et utres pe-
reunt: sed vinum novum
in utres novos mitti debet.

27. Et ait illis Je-
sus: Numquid possunt
filii nuptiarum quamdiu
sponsus cum illis est,
jejunare? Quanto tem-
pore habent secum spon-
sum, non possunt jeju-
nare.

28. Venient autem
dies, cum auferetur ab
eis sponsus, et tunc je-
junabunt in illis diebus.

29. Nemo assumentum
panni rudi assuit vesti-
mento veteri: alioquin
auferit supplementum
novum a veteri, et ma-
jor scissura fit.

30. Et nemo mittit vi-
num novum in utres ve-
tos: alioquin dirumpet
vinum novum utres, et
vinum utres, et vinum
effundetur, et utres pe-
reunt: sed vinum novum
in utres novos mitti debet.

S. Lucas, V. 33. y sig.

33. At illi dixerunt ad
eum: Quare discipuli
Joannis jejunant fre-
quenter, et obsecratio-
nes faciunt, similiter et
pharisaeorum: tui au-
tem edunt et bibunt (1)?

34. Quibus ipse ait:
Numquid potestis filios
sponsi, dum cum illis
est sponsus, facere jeju-
nare?

35. Venient autem
dies, cum ablati fuerit
ab illis sponsus, tunc je-
junabunt in illis diebus.

36. Dicebat autem et
similitudinem ad illos:
Quia nemo commissu-
ram a novo vestimento
amittit in vestimento
vetus: alioquin et novum
rumpit, et veteri non
convenit commissura a
novo.

37. Et nemo mittit vi-
num novum in utres ve-
tos: alioquin rumpet
vinum novum utres, et
vinum utres, et vinum
effundetur, et utres pe-
reunt: sed vinum novum
in utres novos mitti debet.

38. Sed vinum novum in
utres novos mittendum
est, et utraque con-
servantur.

39. Et nemo bibens vetus,
statim vult novum: dicit enim:
Vetus melius est (2).

Continúa en el capítulo II. de la
tercera parte.

(1) S. Mateo no habla sino de los discipulos de S. Juan, S. Marcos lex uno á los fariseos, y S. Lucas solo menciona á estos; y así se cree que habiaron los discipulos de S. Juan instigados por los fariseos.

(2) Como los textos de los tres Evangelistas tocante á las espigas cortadas, estragadas y comidas por los discipulos, nos advierten por estas circunstancias que tal suceso se verificó despues de la Pascua; es necesario interrumpir aqui la continuación de los tres como lo ha hecho Mr. Poyard, para poner en su lugar el de S. Juan sobre el paralítico de la piscina, cuya curacion se hizo en aquella fiesta.